

Zorgbehoeften van ouderen met schizo- frenie: vooral psychosociale lacunes

Waarom dit onderzoek? Nederland telt ongeveer 20.000 zestigplussers met schizofrenie. Door demografische ontwikkelingen groeit hun aantal binnen 20 jaar tot zo'n 30.000 personen. Ouderen zijn daarmee van alle mensen met schizofrenie de snelst groeiende groep. Met het ouder worden verandert vaak de zorgbehoefte. Sommige behoeften kunnen verminderen (bijvoorbeeld door afname van psychotische symptomen), terwijl andere juist toenemen of voor het eerst ontstaan (bijvoorbeeld door lichamelijke achteruitgang of verlies van naasten). Informatie over zorgbehoefte is van belang voor hulpverleners, maar ook voor zorginstaties en beleidsmakers die een passend zorgaanbod moeten organiseren.

Onderzoeksvraag Wat zijn de specifieke zorgbehoeften van ouderen met schizofrenie? In welke mate wordt in deze behoeften voorzien? Welke patiëntvariabelen hangen samen met het aantal onvervulde zorgbehoeften?

Hoe werd dit onderzocht? Binnen het psychiatrisch verzorgingsgebied Amsterdam Zuid documenteerden wij bij 114 zestigplussers met schizofrenie of een schizoaffectieve stoornis 24 zorgbehoeften met de *Camberwell Assessment of Need for the Elderly* (CANE). De CANE werd bij de patiënt afgenomen en bij een hulpverlener die de patiënt goed kende.

Belangrijkste resultaten Gemiddeld rapporteerden patiënten 7,6 zorgbehoeften, waarvan er naar hun mening 6,1 vervuld en 1,5 onvervuld waren. Hulpverleners rapporteerden iets meer zorgbehoeften (8,6), zowel vervuld (6,7) als onvervuld (1,9). Ongeveer 40% van de patiënten gaf aan geen enkele onvervulde zorgbehoefte te ervaren, tegenover 27% volgens de hulpverleners. Behoeften op psychologisch terrein (vooral omgaan met psychische nood en met psychotische symptomen) en op sociaal vlak (met name gezelschap en dagbesteding) waren vaker onvervuld dan behoeften op het gebied van omgeving en lichamelijke zaken. Patiënten die een hogere kwaliteit van leven ervoeren, minder depressiviteit vermeldden en een hogere score op de *Global Assessment of Functioning* (GAF-score) behaalden, gaven minder onvervulde behoeften aan. De sterkste samenhang betrof de ervaren kwaliteit van leven (verklaarde variantie: 36%).

Consequenties voor de praktijk Ons onderzoek signaleert vooral onvervulde psychologische en sociale behoeften bij ouderen met schizofrenie. Vergelijkbare zorglacunes zijn beschreven voor jongere patiënten met ernstige psychiatrische aandoeningen. Het rehabilitatieaanbod dient zich meer op deze behoeften te richten. De principes van rehabilitatie verschillen voor ouderen met schizofrenie niet wezenlijk van die bij jongeren, maar er is voldoende reden voor eigen accenten.

LITERATUUR

Meesters PD, Comijs HC, Dröes RM, de Haan L, Smit JH, Eikelenboom P, Beekman AT, Stek ML. The care needs of elderly patients with schizophrenia spectrum disorders. *Am J Geriatr Psychiatry* 2013; 21: 129-37.

AUTEUR

PAUL DAVID MEESTERS
p.meesters@ggzingeest.nl